

Penjat a la cua de les vaques, corrent amunt i avall dels marges, sempre es veu la finestra gòtica de la part davantera de la casa. No es veuen, de lluny, els conillets de pedra esculpits a la finestra, però es poden imaginar perfectament.

Les borratxes son ben dolces per menjar. No podria passar-se sense dinar menjant borratxes?

A casa ja el fan el dinar, i surt fum de la xemeneia de la cuina gran. Sembla que la casa fumi amb un cigar grós i rabassut. Les branques de bidauva també van bé per fumar, però fan coïssor al coll.

Les bardisses també fan coïssor i sang als genolls, una coïssor com de punxa de figa de moro. La llengua de les vaques sí que ho sembla una pala de figa de moro. El seu alè calent es agradable com el bag de la mina gran a l'hivern.

A la mina petita ja hi deu haver reinetes i cap-grossos, els cap-grossos que tenen transparent la pell de la panxa i se'ls veuen tots els budells. Només apretant-los una mica amb els dits, ja els surten totes les tripes fora.

Ensorrant el cap dins de l'aigua gelada, es veuen els escarbats de mina bellugar-se nerviosos com el vedellet de l'«Estrella». Els escarbats de mina deuen ser parents dels grills i dels cadells.

Els cadells sempre fan cau a l'hort. A sota les cols, plenes de rosada, n'hi deu haver una colla, junt amb els galàpats i els tàups. Les cols a l'hort no s'assemblen gens a les cols que serveixen a la taula.

La perera de l'hort, que te la soca buida pels forats dels nius dels picots, ja comença a tenir fruit. Si no fos pels llangardaixos que hi han d'haver a les branques altes, valdria la pena de provar les peres.

Son els llangardaixos verds que fan tanta por, els mateixos que protegeixen els ametllons tendres dels ametllers.

Els ametllons s'asseguen i maduren a les golfes, sobre la finestra gòtica

voltats d'espigues de blat de moro i favons perales mules. A l'angle de les espigues hi ha el rellotge de pesos inservible, amb l'esgera de porcellana feta mal bé i els ninots de colors tots escrostonats i pàl·lids. També hi ha la capçalera del llit gran vell de l'habitació del costat del quarto del porc. El quarto del porc està tot fumats i s'hi respira sal. Les parets de calç vella cobreixen tota la volta de la xemeneia, que aguantava les branques de pi, plenes de fuets i bisbes i culanes i pernils i llenques de cansalada.

Molt cap endins de la finestra gòtica hi han els cups, els graners i els dormitoris dels mossos.

Als cups no s'hi pot entrar perquè "criden", i la brisa es una mala cosa que t'ofega en un no res.

Als graners sí que s'hi pot entrar. Al del blat hi ha el bagul vell fofrat amb pell de vaca. Que hi deu haver a dins?

Cal que vagi a veure-ho. Si hi trobés la gerra de les unces, no se'n que darien pas poc de parats!...

La tapa s'obre amb un soroll de grinyols com el que fa la porta del celler. Està tot ple de paperots. Si cas estaria ben amagada la gerra...

Hi ha un llibret groc, fofrat amb pergami que fa ganas de mirar-lo:

"ENGÃNOS A OJOS VISTAS, y diversion de trabajos mundanos, de los cubiletes, y otras habilidades muy curiosas, demostradas con diferentes láminas, para que las pueda hacer facilmente cualquier entretenido.

SU AUTOR PABLO MINGUET E YROL, BARCELONA: IMPRENTA DE SIERRA Y MARTI. PLAZA SAN JAIME. AÑO 1820."

Després hi ha un gravat al boix. Perquè deu servir el boix?

Amb les boletes del roure sí que s'hi pot jugar, però no pas a bales, perquè son massa lleugeres.

Al darrera del gravat hi ha un versos:

"Seais muy bien venidos, Compañeros,

á aprender de mis Artes hechiceros,
en los que encontrareis, sin ser jactancia,
mucha apariencia y nada de substancia;
peró antes que gozeis tan alta gloria,
es fuerza, que os refiera yo mi historia... »

No es gens bonic tot això. Està ple d'insectes terrosos, que tenen por de la llum i fugen. Potser hi hauran "cromos" en el bagul. Està ple de sobres amb segells rosats, on hi ha pintat el retrat d'una senyorassa ben antipàtica. N'hi ha de blaus, amb un cap de nen tot raquític. Fa l'efecte que no deu costar pas gens de guanyar-lo. Es curiós de veurer quina mena d'escriurer tenien la gent del bagul:

" Dich Jo abax Firmat Com tinch Rebut De Sal Bado Mauri
La Contitat De xaxanta gotra Durus Dich 64 Durus Los
que me a Pagats Per un preu fet De arreglarli un tros
La Casa Pera Feri La Cuina y un quarto Al sobra la
Cuina Abenma Cuidat De Pagar Los totxos y llatas y tota
lobra y treballs de mestre de Casas Fet lo trachtat am
abinensa De Sal Bado mauri y de Maria mauri Sa Muller."

Està força be poguer enfonsar els braços en el bagul de pell de vaca. S'ha d'arrufar sovint el nas i estornudar per la pols olorosa que surt de dins.

Canta un grill a l'era. Cal atravessar el dintell de la porta dels grans, sense poder passar pel forat de les gateres, perquè son massa estrets. A la sala gran hi ha l'armari de pedra de les medecines i remeis per als porcs i els bens i els caballs i totes les besties.

Hi ha un armari de fusta ple de roba i mantes de llana, amb prestatges per guardar les nines i juguetes de Reis.

I un calaix que tanca un uniforme d'artiller, d'artiller gran i alt, una guerrera amb fileres de botons de llautó i un "ros" i i una gorra de caserna i una baioneta mansa i apagada pel rovell.

A baix a l'entrada, en el ninjol de la paret del costat del celler, hi van sempre les gallines a fer l'ou. Les parets estan cobertes pels garbells i les bigues de les eines.

Si les rajoles de l'entrada estan mullades, plourà.

Al costat i sobre la porta d'entrada, hi ha una caixeta de fusta pintada de blau, que protegeix una aixeta de la canyeria d'aigua. No hi ha tant a la caixeta un sant de cera de colors?

Al pati hi ha la lloca amb els pollets. Ara que ningú ho veu, potser podria encertar la lloca amb un cop de roc. Però el grill canta a l'era.

Cal enllestir el tap de bota buidat que fa de gabia de grills, i anar-lo a cercar desseguida. Canta ferm.

El vedell està ben tancat en la cort i es pot sortir sense por al pati.

Els lladons ja deuen ser madurs. Fa por enfilarse als lladoners, perquè s'ha de passar per davant la porta de la mina gran, que sempre està plena de serps i gripaus.

A l'era, els pallers es van enmagrint que fa pena. Cada dia es mes llarga la seva ànima de pal de fusta, coronat per ^{una ella} trencada que podria servir de niu d'orenetes. Les olles velles no serveixen per a fer-se crosses per als peus i poguer atravesar els rierols sense mullar-se. Els pots de llet condensada buits, si que van be.

L'era està plena de formigues. Molt temps després de la batuda, encara troben grans de blat. Les formigues no van be per treurels hi els ulls, perquè ~~que~~ no hi ha manera de saber on els tenen. Les sargantanes si, però van mes escases. I els grills?

Fa estona que no ~~canta~~ canta. Si es deixés caçar...

A l'església toquen les campanes i aviat vindrà el remat. Si el pastor portés branquetes de saüc es podrien fer bastons amb el puny curvat al foc.

Les patates, per dinar, no son bones, però escalivades al bosc pel pastor, si que han de ser-ho.

El grill torna ~~xxxx~~ a cantar. És segur que s'està sota el corró. El corró es de pedra macissa. Es deu necessitar molta força per fer-lo voltar per l'era, perquè de lluny sembla petit, però el que es quan ~~ix~~ t'hi acostes es ben grós.

El grill resulta un taujà. Es deixa ~~gafar~~ agafar sense moure gens de fressa. Si que en te d'ulls, i ben grossos. Les antenes s'arrenquen sense cap esforç i ell no fa res absolutament. Te totes les ales plenes de dibuixos. Sembla que hi porti gravat un soldadet de plom. Que bonics son els soldadets de plom!...

Ja se sent l'esquella del manso a l'hortet i el remat estarà aquí desseguida....

Els grills s'aixafen com si res, i queden tots desfets en pastetes i suc. No hi ha manera de saber com estan fets. En canvi, el rellotge de pesos de les golfes si que es pot mirar de dins i ~~compar~~ totes les pessas posades sobre la mà.

Al pati el pastor ja fa mamar als xais. El que va néixer ahir es una desgracia. No vol mamar ni res. Potser, segons com, el pastor li haurà de fer beurer amb l'embut petit de vidre, algun remei. Això es una gran sort perquè no es veu gaire sovint.

Per als xais tot son mirament i procurar que vagin be. En canvi, els gossets que van néixer la setmana passada els van llençar tots al dipòsit. Fins el negre, que tenia la cua llarga i els d'aquí tots son escuats. Ves si els xais serveixen per empaitar pilotes i bordar als lladres de gallines!

Quan la gossa d'atura del pastor tingui cadells, n'haurà de guardar un de viu.

Tampoc ha portat branques de saüc, i ja fa quatre o cinc dies que va dir que en colliria. En canvi, ha fet un trós de bardissa partit per la meitat amb un ~~xxx~~ xic de fonoll a dintre, que bufant per un cantó, xiula. No costa res de fer.

Cada dia hi ha qui sap la feina en tancar el marrà ~~al carrer~~, i se'ls fa fosc empenyent-lo i tractant de donar-li a entendre que es fiqui al ~~la~~ cortal.

Quan es fa de nit, fa molta basarda acostar-se als lladoners, i no hi ha manera de passar, sense tremolar, mes enllà de l'estable de les vaques... Es bonic mirar de tan aprop les estrelles. Des de la vinya del coster qua si es podrien agafar només allargant el braç.

Aquesta nit no volen caçar rates pinyades. Amb una canya llarga i un sac en tortolligat al capdemunt, es deixen agafar com si res. Els mossos diuen que tirant-les vives al foc, reneguen. Però la gent de casa no vol que ho facin, i es deixen perdre una bella cosa. Com s'ho deuen fer per renegar les rates pinyades?...

Després de sopar vindrà el de sempre. No voldré de cap manera anar a dormir primer que els altres.

A la sala gran, de nit, no es veuen les parets. Hi ha l'olíba dissecada de la calaixera, que no fa gens de gràcia. De dia si que li faria qualsevol cosa. Però de nit...

Demà, si em deixen sol, la tiraré als cups. No ho deu pas sentir l'olíba això que penso fer amb ella. Sigui com sigui, jo no vaig a dormir fins que hi vagin els altres...

Els mossos si que son valents de passar de nit pels graners. Ara si que rai no el remenaria pas el bagul de pell de vaca, encara que hi hagués la gerri de les unces.

A la sala gran, quan es fosca, s'hi veuen tot d'ulls, si vas sol. Ells se'n
~~es~~ riuen. Tot ho veuen ben clar. Els sorolls que senten a sobre del meu
quarto, diuen que ~~se~~ els fan les puputs a les golfes.

En canvi estan tots esverats pels lladres de gallines. Els lladres de ga-
llines si que tant me fan. Com que ells van a la seva i només es preocu-
pen de les gallines...

Al capdavall les gallines son ben antipàtiques. Però son ben valentes.
Qualsevol dormiria tranquil en el galliner, tan desamparat i apartat de la
casa.

El vedellet potser si que deu tenir-ne de por, però s'està amb l'«Estrella»
Si es posen a jugar a cartes, m'adormiré a l'escó de la llar de foc.
S'hi està be a l'escó. Les flamarades de la llar pugen ben amunt. Ara si
que deuen estar ben calentes les parets del quarto del porc.

Ja m'estimaria mespassar la nit aquí que al meu quarto. Ben mirat, si sa-
ben que son les puputs, es podrien preocupar de treureles de les golfes...
Ja es posen a jugar a cartes. No se pas que hi veuen. Si almenys juguessin
a flèndit, o a bales, o a cartrons.

Les cartes ho son de cartró, però t'hi avorreixes...

Aquí no se senten les puputs. L'escalfor fa son.

~~PuputxxxxPuputxxxxPuputxxxx~~

Enrames tu!...A tots d'As!...

Puput!...Puput!...Puput!...